

KIEŁBASA (38) *sb f*

f (33), *m* (5) [*w funkcji n-pers*].

e oraz *oba* a *jasne* (*w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie*).

sg N kielbasa (19). ◇ *G* kielbasy (4). ◇ *A* kielbasę (3). ◇ *pl N* kielbasy (2). ◇ *G* kielbàs (2); -ã- (1), -a)- (1). ◇ *A* kielbasy (6). ◇ *I* kielbasami (1). ◇ *du N* (*cum nm*) kielbasie (1) *GlabGad Ov*.

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVII – XVIII w.*

1. Rodzaj wędliny: jelito nadziane mięsem; *botulus Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Cn; apexabo Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz; farcimen Mymer¹, Mącz, Calep, Cn; tomaculum Murm, BartBydg, Mącz; botellus Murm, BartBydg, Cn; Lucanica BartBydg, Calep, Cn; insitium BartBydg, Cn; hilla Mącz, Cn* (33) : *Apexabo, eyn íchweífwurf. Spofokiem kyelbáfá. Murm* 161, 161 [2 r.]; *Mymer¹* 40 [2 r.], 40v; *Lucanica, genus cibi, vyelka kyelbasza, salsicia BartBydg* 84, 11b, 20, 75, 135b; *Słonin niechay/ ani kielbas/ y wízytkich takich rzeczy. FalZioł V* 64v; *LudWieś A3; RejFig Ee2v; Hilla, Mále yelitko. Aliquando, Miáfto kielbáfy. Mącz* 156a, 12b, 26c, 118a; *W dzień wielkonocny ktho fwięconego nie ie/ á kielbáfy dla węzá/ chrzanu dla płech/ [...] iuz zły krześciánin. RejPos* 225v, 225v; *Calep* 408b.

W połączeniu szeregowym (1): *kiedy ludzie ná Wielkęnoc y ná inne tzáfy ty offertorya kxięzey znałzáiá/ Szoldry/ kołatze/ obártuchy/ y kielbáfy KrowObr* 196.

W porównaniach (3): *Wargi v vft wielgie á barzo rozczófle y też odwieífzone iako dwie kielbafie, więcey głupiego niż mądrego znamio. GlabGad Ov; Wężam by ty kielbáfy ták długiego zábił. RejFig Ee2v; PaxLiz D3.*

Zwrot: »nadziewać kielbasy; kielbasa nadziewana« = *farcire, infarcire Mącz* [*szyk zmienny*] (3; 1): *Farcio, Nápełniám/ łatam/ Tuczę/ Nádziem kielbáfy. Mącz* 118a, 118b, 367b; *GostGosp* 130.

Wyrażenia: »smażona kielbasa« (1): *Ale mam y gotowé smáżoné kielbáfy WyprPl* B2v.

»wątrobna kielbasa« (2): *Tomaculum, wątrobna kyelbasza vel wątroba nadzyevana BartBydg* 160; *Mącz* 457d.

»kielbasa wieprzowa« (1): *Lucanica – Kielbáfsa wieprzowá. Calep* 614b.

Szereg: »kielbasa i kiszka« [*szyk 1 : 1*] (2): *czynią bo kielbáfy y gifzki wi [!] ynich łtronách/ albo pofoká/ krwią śwynią/ skopowá/ y ynich bydląt nádziemáne. Mącz* 367b; *GostGosp* 130.

2. *n-pers* (5) : *áč do tego czáfu [...] był w Zakonnym łtanie ten przerzeczony Kielbáfá SarnStat* 1097.

Zestawienia (4): *Iż vczciwy Pan Wincenty Kielbáfá [...] przez łámégo Pána Króla Kázimiérzá iest miánowan SarnStat* 1096, 1082, 1097, 1104.

Synonimy: 1. *jątrznica, kiszka.*